

Työryhmän asettaminen erityisvaltuutettujen tehtävien ja päällekkäisyyksien selvittämiseksi

Asettaminen

Oikeusministeriö on päättänyt asettaa työryhmän selvittämään yhdenvertaisuusvaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun tehtävien kehittämistä sekä yhdistämistä. Samalla tarkastellaan vanhusasiavaltuutetun tehtäviä ja asemaa. Tavoitteena on valtuutettujen työn tehostaminen sekä matalan kynnyksen oikeussuojakeinojen saavutettavuuden parantaminen.

Toimikausi

30.10.2024 – 31.3.2025

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu, että erityisvaltuutettujen tehtävät, mahdolliset päällekkäisyydet ja säästömahdollisuudet selvitetään hallituskauden aikana.

Vuonna 2016 julkaistiin oikeusministeriön arviomuistio yhdenvertaisuusvaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun yhdistämisestä. Uudistuksen tavoitteena olisi ollut toiminnan kehittäminen. Yhdistämisen arvioitiin kasvattavan tehtävien sisällöllistä synergiaa esimerkiksi moniperusteiseen syrjintään liittyvissä asioissa. Yhdistäminen arvioitiin myös antavan mahdollisuuden kehittää sisällöllistä toimintaa aiempaa kokonaisvaltaisemmin sekä edistämistoiminnan että valvonnan osalta. Myös resurssien tehokkaampi hyödyntäminen, vaikuttavuus ja asiakkaiden tavoittaminen arvioitiin lisääntyvän, kun matalan kynnyksen oikeussuojaa saisi kaikilla syrjintäperusteilla yhdestä toimistosta. Valtuutettujen yhdistämisestä kuitenkin silloin luovuttiin.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun, tasa-arvovaltuutetun ja lapsiasiavaltuutetun tehtävien taustalla on vahva kansainvälisoikeudellinen sekä EU-oikeudellinen sääntely. Lisäksi valtuutetuista säädetään kansallisessa lainsäädännössä. Vanhusasiavaltuutetun tehtävät perustuvat kansalliseen lainsäädäntöön.

Suomea sitovat kansainväliset velvoitteet ja EU-lainsäätö edellyttävät itsenäisten yhdenvertaisuuselinten tai -elimen perustamista, mutta eivät määrittele niiden järjestämistapaa. Euroopan unionin neuvosto on 7.5.2024 hyväksynyt kaksi tasa-arvoelimiä koskevaa direktiiviä (2024/1499/EU) ja (2024/1500/EU).

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1606 7730
+358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
oikeusministerio.fi

Tasa-arvoelimiä koskevaa sääntelyä on myös kesäkuussa 2023 hyväksytyssä niin kutsutussa palkka-avoimuusdirektiivissä ((EU) 2023/970).

Tavoite ja tehtävät

Työryhmän tavoitteena on selvittää yhdenvertaisuusvaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun tehtävien kehittämistä ja tehostamista sekä yhdistämistä. Valtuutettujen yhdistämisen tavoitteena on resurssien tehokkaampi hyödyntäminen, vaikuttavuuden lisääminen sekä eri syrjintäperusteiden käsittelyn yhdenmukaistaminen siten, että matalan kynnyksen oikeussuojaa saa kaikilla syrjintäperusteilla yhdeltä viranomaiselta.

Valtuutettujen yhdistäminen noudattaisi pohjoismaista ja eurooppalaista kehitystä. Esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa valtuutettuja on yhdistetty isommiksi kokonaisuuksiksi, joiden tehtävänä on valvonta kaikkien syrjintäperusteiden osalta.

Työryhmän tehtävänä on:

- Selvittää yhdenvertaisuusvaltuutetun, tasa-arvovaltuutetun ja vanhusasiavaltuutetun tehtävien päällekkäisyyksiä, synergioita sekä työn tehostamisen mahdollisuuksia. Tehtävänanto ei koske muita erityisvaltuutettuja.
- Tehdä ehdotus siitä, miten päällekkäisyydet voitaisiin poistaa ja synergiaa ja työn tehokkuutta voidaan lisätä.
- Tehdä ehdotus siitä, miten valtuutettujen yhdistäminen voisi tapahtua. Ehdotus voi sisältää pykäläehdotuksia.

Työryhmä ottaa työssään huomioon EU:n tasa-arvoelimiä koskevat direktiivit (2024/1499/EU) ja (2024/1500/EU) sekä palkka-avoimuusdirektiivin ((EU) 2023/970), niiden toimeenpanon ja vaikutukset valtuutettujen toimintaan.

Kokoonpano

Puheenjohtaja: osastopäällikkö Johanna Suurpää, oikeusministeriö

Jäsenet:

Oikeusministeriö, demokratia- ja julkisoikeusosasto: jäsen yksikönpäällikkö Corinna Tammenmaa

Oikeusministeriö, hallinto- ja ohjausosasto: jäsen johtava asiantuntija Juha Saunamäki

Sosiaali- ja terveysministeriö: jäsen johtaja Terhi Heinilä

Sosiaali- ja terveysministeriö: jäsen neuvotteleva virkamies Terhi Tulkki

Työ- ja elinkeinoministeriö: jäsen johtava asiantuntija Seija Jalkanen

Sisäministeriö: jäsen hallitusneuvos Hanna Helinko

Opetus- ja kulttuuriministeriö: jäsen erityisasiantuntija Anssi Pirttijärvi

Asiantuntijat:

Yhdenvertaisuusvaltuutettu Kristina Stenman

Tasa-arvovaltuutettu Rainer Hiltunen

Vanhusasiavaltuutettu Päivi Topo

Hallintopalveluyksikön johtaja Juha Sepponen, Oikeushallinnon erityisviranomaiset – virasto

Sihteerit:

Neuvotteleva virkamies Jasmiina Jokinen, oikeusministeriö

Hallitussihteeri Satu-Maaria Natunen, oikeusministeriö

Työryhmän jäsenet ja asiantuntijat on valittu ministeriöiden ja muiden viranomaisten esitysten perusteella. Nimeämispyyntöissä pyydettiin huomioimaan laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja nimeämään mahdollisuuksien mukaan sekä nais- että miesehdokas. Kaikilla toimijoilla ei ollut esittää sekä mies- että naisehdokasta, jolla olisi tarvittavaa asiantuntemusta työryhmän tehtäväalueesta. Työryhmän kokoonpano ei näistä syistä täysin vastaa tasa-arvolain 4 a §:n vaatimuksia.

Työryhmä voi kuulla työssään muita ministeriöitä, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaa sekä muita asiantuntijoita. Työryhmä voi valmistelun aikana kuulla yhdenvertaisuusvaltuutetun, tasa-arvovaltuutetun ja vanhusasiavaltuutetun henkilöstöä.

Oikeusministeri

Leena Meri

Yksikönpäällikkö

Niklas Wilhelmsson

Liitteet Oikeusministeriön arviomuistio tasa-arvovaltuutetun ja yhdenvertaisuusvaltuutetun yhdistämisestä 30.5.2016

Jakelu Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet, asiantuntijat ja sihteerit
Sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sisäministeriö, opetus- ja kulttuuri-
ministeriö, vanhusasiavaltuutettu, yhdenvertaisuusvaltuutettu, tasa-arvovaltuutettu

VN/25256/2024-OM-12

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: